

101. Buďte učinené opatrenia, aby šaty, od robotníkov pred počiatkom práce odložené, mohli byť riadne uschované, sú chránené pred účinkami škodlivými zdraviu robotníkov, ako je vlhkosť, prach alebo škodlivé pary.

XI. Z á c h o d y.

Počet a úprava. Osvetlenie a ochrana proti povernosti. Záchody budú oddelené podľa pohlavia. Záchodky. Čistenie.

102. O počte a úprave záchodov platia stavebno-policačné a zdravotné predpisy. Kde niet takých predpisov, má byť pravidlom, aby aspoň na každých 30 osôb pripadol jeden sedadlový záchod, pri čom záchody budú rozdelené primerane podľa rozsahu závodu.

Sú-li záchody v závodnej budove, budú odvádzacie trúby spojené s vetracími trúbami v priemere aspoň 25 centimetrov nad strechu vyvedenými.

Záchody, ktoré nie sú zariadené na splachovanie, nemajú byť spojené priamo s pracovňami, ale majú byť od nich oddelené výdatne vetranými predsieňami alebo krytými chodbami.

103. Záchody majú byť dostatočne denným alebo umelým svetlom osvetlené a byť tak prevedené, aby robotníci neboli vydaní pri svojom pobyte v nich nepohodám povernosti.

104. Záchody vo väčších závodoch budú oddelené podľa pohlavia robotníkov, opatrené zvláštnymi príchody a označené nápisami.

105. Pri záchodoch určených pre mužov budú sriadené záchodky (pissoiry). Záchodkové žlábkové alebo mušle budú sriadené z neprepustného materiálu a budú udržiavané stále v neprepustnom stave.

106. Záchody a záchodky budú udržiavané stále čisté; nie sú-li sriadené na splachovanie alebo na sypanie rašelinovej drti, budú učinené iné opatrenia proti zápachu.

§ 2. — Prestupky tohoto nariadenia, pokiaľ nejde o činy prísnejšie trestné, stíhajú sa dľa zákona č. 259/1924 Sb. z. a n.

§ 3. — Prevedením tohoto nariadenia poveruje sa minister priemyslu, obchodu a živností, minister sociálnej pečlivosti a minister verejného zdravotníctva a telesnej výchovy v dohode so zúčastnenými ministrami.

§ 4. — Toto nariadenie nadobudne účinnosti dňom vyhlásenia.

(Vyhláseno v častce 49. Sb. z. a n. dne 16. června 1925.)

Vládné nariadenie zo dňa 26. mája 1925, č. 115, o obchode s minerálnymi olejami.

(Vyhláseno v častce 49. Sb. z. a n. dne 16. června 1925.)

Vládné nariadenie zo dňa 26. mája 1925, č. 116, ktorým vydávajú sa predpisy pre živnostenské provodzovanie kameňolomov, hlinísk, pieskovieň a štrkovieň.

Vláda Československej republiky nariaďuje podľa §§ 40, 45 a 102, odst. 6., zákona zo dňa 10. októbra 1924, č. 259 Sb. z. a n. (živnostenského zákona pre územie Slovenska a Podkarpatskej Rusi):

§ 1. — Ustanovenia tohoto nariadenia platia pre všetky po živnostensky provodzované otvorené kameňolomy a vzťahujú sa obdobne tiež na hliniská, pieskovne a štrkovne pod širým nebom po živnostensky provodzované.

Práce odpratávacie.

§ 2. — ⁽¹⁾ V kameňolomoch, hliniskách, pieskovniach a štrkovniach musí sa prv, nežli sa započne hmota dobývať, odstrániť odkrývka, ako aj zvetralé alebo neupotrebitelné látky, uložené na materiále, ktorý sa má ťažiť.

⁽²⁾ Zároveň s ťažbou musí sa postupne odkrývať.

§ 3. — Medzi spodkom odkrývky a horným okrajom dobývanej, k účelu ťažby odkrytej hmoty musí sa ponechať voľný priestor, ktorého šírku, pokiaľ ide o sypké vrstvy hliny a piesku, treba stanoviť polovičnou výškou odkrývky, najmenej však na 1 m; je-li odkrývka vyššia nežli 6 m, stačí voľný priestor 3 m široký.

§ 4. — ⁽¹⁾ Odkrývka buď odkopaná v prirodzenom sklone hmoty.

⁽²⁾ Je-li odkrývka tak mocná a jakosť jej taká, že by sa mohla pri jednoduchom sklone zovňajšími vlivy (otrasami pri trhaní, pôsobením atmosférických srážok alebo pod.) sosypať, musí byť odkopávaná vo stupňoch. Ak odkopávaná hmota je sypká, buď tak postupované už pri odkrývke 6 m mocnej.

§ 5. — ⁽¹⁾ Výška i šírka jednotlivých stupňov odkrývky buď so zreteľom na jakosť hmoty tak zariadená, aby sa účinne predišlo skutáľaniu alebo zrúteniu sa materiálu so stupňa na stupeň.

⁽²⁾ Medzi jednotlivými stupňami buď sriadené schôdné spojenie.

⁽³⁾ Stupne musia mať svah primeraný pevnosti hmoty.

§ 6. — ⁽¹⁾ Odkop odkrývky musí sa diať shora dolu. Podkopávať strmé steny dovoľuje sa len výnimečne, je-li vzhľadom na jakosť hmoty (na pr. u pevne zmrzlej hliny) nezbytné treba kopáť tak, že sa hmota podkopením a rozklínením oddelí. Podkopávať smejú sa iba steny, ktoré nie sú vyššie 2 m, a to len v tak malých častiach, aby sa to mohlo diať so strany. Pri tom musia sa ponechať s oboch strán operné piliere, ktoré sa smejú odkopať až bezprostredne pred rozklínením, a to rovnako tak len so strany.

⁽²⁾ Teprve po dokončení podkopávky a keď sa robotníci vzdialili z dosahu zrútenia, smie sa hmota klínami shora dolu vrazenými oddeliť. Oddelená hmota smie sa teprve vtedy odpratať, nehrozí-li už ďalšie zrútenie.

§ 7. — ⁽¹⁾ Je-li odkrývka náchylná k sosunutiu, buď na voľnom ochrannom pruhu medzi jej spodkom a hornou hranou dobývanej hmoty sriadená hrádza z hliny, kamenia, pletiva alebo fošien. Ďalej buďte pri posuvnej pôde svahy primeraným spôsobom mierne sklonené a etáže alebo stupne primerane nízke a dostatočne široké. Prestane-li sa v dobývaní odkrývky tak, že odkopaná jej stena zostane dlhšiu dobu stáť, nutno pri nebezpečnom teréne postarať sa o náležité odvodnenie posuvnej plochy.

⁽²⁾ Pri nespoľahlivej hmote odkrývky musia sa po väčších atmosférických srážkach, ako aj v dobe obľavy, menovite tam, kde ľzä očakávať alebo sa zistilo posúvanie, uvoľnené a zrútením hroziace masy včas odstrániť.

§ 8. — ⁽¹⁾ Odkrývka sa smie odkopávať len tak ďaleko, aby medzi hranicami susedných pozemkov a vrchnou hranou odkopu zostal voľný ochranný pruh v primeranej, živnostenským úradom predpísanej šírke.

⁽²⁾ Pri tom musí živnostenský úrad zvlášte prihliadať na to, sú-li v blízkosti železnice, vodné toky, hradské, verejné alebo hojne používané súkromé cesty alebo stavby.

⁽³⁾ Záverná stena pri ochrannom pruhu musí sa upraviť v primeranom sklone dľa predchádzajúcich ustanovení a nesmie sa nikdy kolmo odkopať.

Pri nespôhlivej hmote buď osadená vrbinou, obložená drnom alebo iným príhodným spôsobom zabezpečená.

§ 9. — Pri ukladaní odkrývky na bromadu musí sa zachovávať prirodzený sklon, primeraný odkopávanej hmote.

(²) Úpätie skládky musí byť od hraníc cudzích pozemkov primerane vzdialené. Majú-li se skládky sriaďiť u železničných tratí, verejných ciest alebo vodných tokov, ustanoví túto vzdialenosť v prípade potreby živnostenský úrad.

(³) Náležitú pečlivosť venovať treba odvádzaniu srážkových vôd od skládok.

Dobývanie materiálu.

§ 10. — (¹) Materiál má sa dobývať vždy shora dolu a zpravidla terasovite alebo stupňovite.

(²) Približnú šírku a výšku terasí a stupňov určí živnostenský úrad, majúc na zreteli geologické slozenie dobývaného materiálu, ostatné miestne pomery a spôsob provodzovania.

(³) Pri tom je pravidlom, že pri tuhom a v tlstších vrstvách uloženom materiále môžu sa sriaďiť vyššie terasy s odstupňovanými stenami, kým pri rozpukaných a v tenkých vrstvách uložených masách má sa ťažiť v nízkych terasách alebo v jednoduchých stupňoch.

(⁴) Výška a šírka stupňov buď tak stanovená, aby sa porubným stenám dostalo sklonu, primeraného povahe materiálu. Šírku stupňov treba vždy tak ustanoviť, aby v prípade, že by sa materiál nepredvídane sosunul až za pätu prirodzeného sklonu, zostalo ešte na stupni voľné miesto najmenej 1 m široké.

§ 11. — (¹) Sriaďia-li sa na terasách pracovištia, musí sa pre ne predpísať šírka konaným prácam primeraná, zvlášte lámu-li a opratovávajú-li sa veľké kamene, sriaďujú-li sa dopravné zariadenia alebo majú-li sa založiť pracovištia nad sebou.

(²) Sriaďujú-li sa terasy a stupne, nutno sa postarať o bezpečný priechod so stupňa na stupeň. K tomu účelu buď sriadené primerané odstupňovanie alebo buďte pripevnené laná k zachyteniu. Laná musia byť za okrajom sklonu bezpečne pripevnené. Pri rozsiahlych podnikoch musí sa umiestiť viac lán, a to asi 50 m od seba.

§ 12. — Obsahujú-li steny lomu alebo jamy len v jednotlivých miestach upotrebitelnú hmotu, takže sa len tieto časti majú vyťažiť, smejú nepotrebné vrstvy len vtedy zostať nedotknuté, sú-li primerane mocné a nelžá-li očakávať, že by sa sosunúly.

§ 13. — (¹) Iný spôsob dobývania nežli po stupňoch alebo terasách (§ 10) dovoľuje sa len výnimkou a len vtedy, ide-li o ťažbu v skalách, ktoré sa buď s ohľadom na prirodzené uloženie vrstiev alebo pre skrovnú cenu materiálu, hodiaceho sa len za štrk alebo lomový kameň, vypláca len vtedy, môžu-li sa strhnúť naraz celé steny. V oboch prípadoch smie sa takýmto spôsobom dobývať len v pevných a nie v rozpukaných skalách.

(²) Dobývanie smie sa prevádzať potom buďto podkopávaním stien a vyhodnením pri tom ponechaných operných pilierov alebo trhaním komorovými podkopy.

§ 14. — (¹) Strhujú-li sa celé steny podkopom, buď podkopanie prevedené tak, že zostanú stáť úplne pevné, dostatočne silné operné piliere a vloží sa v pravý čas, ešte než nastalo sosadnutie steny, vzpery v primeranom počte a sile k veľkosti skalnej steny. Strefné vývrty pre operné piliere pripraví sa postupne už v priebehu podkopných prác.

(²) Robotníkom zamestnaným v podkopoch a pri nakladaní a odvoze ťaživa buď naznačený smer, ktorým by v nebezpečenstve mali utiecť. Pred skalnou stenou a v dosahu predvídaného jej zrútenia buď zamestnané čo najmenej robotníkov.

(³) Po každom trhaní buď prehliadnutý stav skalnej steny a podkopu a potom teprve smie sa zrútená hmota odstrániť.

(⁴) Bol-li podkop dostatočne ďaleko prevedený, tedy sa posledné predné vývrty a vývrty operných pilierov súčasne nabíjajú a zapália.

(⁵) Nenastane-li zrútenie, keď boli operné piliere vyhodené, musí sa stena plných 24 hodín pozorovať a potom teprve smie sa prikročiť k prehliadke. Ku stene v pohybe sa nachádzajúcej nesmie sa pristupovať a treba dosah jej zrútenia uzavrieť. Po každom zrútení niektorej steny buď stabilita susedných častí skál vyšetrená a z nove povstálých stien buďte očistené uvoľnené časti.

§ 15. — (¹) Komorových podkopov smie sa užívať len tam, kde sa otrasom nemôžu ohrožovať verejné hradské, cesty a cudzí majetok. Každým spôsobom nutno komorové podkopy tak sriadiť, aby sa strhovaná stena až k určitej rozsadline mohla oddeliť. Vstupné štolý nesmiejú sa viesť priamym smerom a musia sa, keď bola komora nabitá, zamurovať.

(²) Podnikateľ je povinný každé trhanie komorovými podkopmi oznámiť vopred včas živnostenskému úradu.

§ 16. — Zakazuje sa podkopávať skalné steny k tomu účelu, aby sa potom klínom srazily.

§ 17. — Pri podborných prácach v lomivých skalách buď postarané o vzoprenie podobraných stien.

§ 18. — (¹) Pri lámaní záverných stien buďte sriadené stupne s najmenej tak širokými lavicami, aby sa mohli uvoľnené časti hmoty snadno odstrániť.

(²) Záverné steny musia sa previesť v primeranom sklone.

(³) Utvorenie svislej závernej steny dovoľuje sa len vtedy, je-li hmota tak stejnorodá a súdržná a tiež tak uložená, že netreba sa nijako obávať jej zrútenia, a není-li ďalej z verejných ohľadov námietok proti takému dobývaniu.

§ 19. — Nebezpečné miesta v lomoch a jamách buďte uzavreté a na vhodných miestach označené výstražnými tabulkami.

§ 20. — Pri kamenných lomoch a jamách, ktoré ležia na horských svahoch, takže voda z taviaceho snehu a srážkovej vody stiekajú k lomu alebo k jame, čím by mohlo nastať zrútenie materiálu, buďte učinené primerané zabezpečovacie opatrenia.

§ 21. — (¹) Kameňolomy a jamy musia sa spoľahlivým spôsobom ohradiť, aby sa zabránilo spadnutiu ľudí a zvierat.

(²) Spôsob ohradenia riadi sa polohou miesta, kde sa hmota dobýva, a jeho okolím.

Práce trhacie.

§ 22. — Čo do držby (vlastníctva), uschovania, uloženia obalu a užívania výbušín, rozbušiek a výbušných prípravkov treba zachovávať ustanovenia platných predpisov, ako aj všetkých predpisov, ktoré snád po tejto stránke budú ešte vydané.

§ 23. — K trhaniu nebuď užívané voľných výbušín, ale výbušín patronovaných; vyňaté sú len komorové náboje.

§ 24. — Vývrty buďte tak založené, aby náboj prišiel do celistvej skaly. Náboje v rozsadlinách dovoľujú sa iba u veľmi súdržnej skaly, majú-li sa oddeliť veľké balvany.

§ 25. — Vývrty pre náboje majú sa tak zakladať, aby kolmá vzdialenosť dna vývrtnu od zovňajšieho povrchu steny činila najmenej polovicu hĺbky vývrtnu. Najmenej tútiež vzdialenosť treba vždy zachovať medzi dvoma susednými vývrty steny, keď sa náboje jednotlivé zapalujú; pri súčasnom odstrele musí byť vzdialenosť táto o polovicu väčšia.

§ 26. — Výška náboja nesmie presahovať tretinu hĺbky vývrtnu. Množstvo náboja buď tak určené, aby sa skala trhaním len uvoľnila. Nutno vždy dbať, aby rozlet kamenia pokiaľ možno sa obmedzil.

§ 27. — Nabité vývrty k výstrelu pripravené buďte pokryté jednoduchými, po prípade dľa veľkosti náboja v niekoľko vrstvách krížom na seba položenými sväzkami prútia, vreciami piesku, vetvami atď., aby sa zabránilo rozletu kamenia; táto pokrývka nesmie sa nikdy zafažiť kameňami.

§ 28. — ⁽¹⁾ Zápalka musí byť pre každý výstrel primerane dlhá, aby v dobe, čo horí, mohli sa osoby, ktoré ju zapálili, ukryť.

⁽²⁾ Zápalky treba na zápalkice pripevňovať kliešťčkami.

§ 29. — ⁽¹⁾ Je-li náboj pripravený k výstrelu, musí dať dozorca osoba tým poverená ustanovené znamenie, na čo sa robotníci odeberú na zabezpečené, vopred určené stanoviská (do úkrytov). Teprve potom smejú sa náboje zapáliť.

⁽²⁾ Pri komorových odstreloch smie byť miesto vývrtnu až po 15 minútach opäť obsadené.

⁽³⁾ Keď jednotlivé rany zlyhaly, nesmiejú robotníci úkryty pred štvrtinou opustiť. Rany, ktoré zlyhaly, buďte ako také označené.

§ 30. — Užíva-li sa elektrického palníku, má strelmajster, ktorý obstaráva nabíjanie vývrtov a kladenie i spojenie elektrického vedenia, nosiť kľuku od zapalovačky u seba a nasadiť ju na hriadeľ kľukový teprve priamo pred vypálením rany. Hneď po zapálení buď vedenie drôtov cele bezpečným spôsobom prerušené.

§ 31. — ⁽¹⁾ Sú-li kameňolomy poblíž verejných komunikácií, má živnostenský úrad, dohodnúc sa dľa miestnych pomerov s príslušnými snád' orgány, postarať sa o to, aby sa dotyčné komunikácie po dobu trhania primerane uzavrely.

⁽²⁾ Pri tom buďte konce tratí, ktoré sa majú uzavrieť, presne označené.

§ 32. — ⁽¹⁾ Majú-li sa uzavrieť hradské, nech idú, nežli sa počne trhať, dva robotníci s červenými vlajkami od stredu tratí, ktorá sa má uzavrieť, k obom jej koncom, výzvú chodcov, aby hradskú rýchle opustili, a akonáhle je trať úplne voľná, dajú dozorcovi nad trhaním umluvené znamenia. Tieto hliadky zostanú na koncoch uzavrenej trati tak dlho, až sa dá znamenie, že sa trhanie ukončilo.

⁽²⁾ Tiež u lomov, ktoré neležia u verejných komunikácií, buď trhanie primeranými zvukovými signály napred ohlásené, aby sa mohli osoby v okolí lomu včas vzdialiť. Význam týchto zvukových signálov buď vysvetlený nápadnými a trvanlivými výstražnými tabuľkami na cestách sem vedúcich.

§ 33. — Dobu strieľania ustanoví živnostenský úrad, zreteľ berúc na rozsah podniku a na komunikačné pomery v okolí kameňolomu. Pri tom treba vždy i toho dbať, aby verejné komunikácie neboly dlhšie ako štvrt hodiny nepretržite uzavreté.

§ 34. — ⁽¹⁾ K trhaniu, to je k nabíjaniu, zatĺkaniu a zapalovaniu nábojov, smie sa užívať len zvlášte zkúšaných a spoľahlivých robotníkov.

⁽²⁾ Mená ich buďte vždy v patrnosti vedené vo zvláštnej listine, ktorá sa uloží na prípustnom mieste závodu.

Zvláštné predpisy na ochranu života a zdravia robotníkov.

§ 35. — Pracovištia na spodku lomu (jamy) a na terasách majú byť tak zvolené a upravené, aby robotníci tam zamestnaní boli chránení pred padajúcou hmotou.

§ 36. — ⁽¹⁾ Dopravné cesty alebo kofaje majú sa sriadiť v primeranej vzdialenosti od okrajov svahov. Cesty k lomu ku pracovištiám vedúce nesmú byť sriadené na území hroziacom sosutím. Na príkrých krajoch a na mostoch buďte cesty zabezpečené zábradlím alebo lanami. Príliš strmým spádom a náhlým zmenám spádov, ako aj ostrým záhybom treba sa vystríhať.

⁽²⁾ Na kofajach, ktoré vedú blízko miest, kde sa pracuje, alebo pri úbočí alebo na kofajach, ktoré nie sú v stálej a bezpečnej polohe, smú sa vozíky vôbec pohybovať len tak, aby sa dali kedykoľvek ihneď zadržať.

§ 37. — ⁽¹⁾ Pohyb vozíkov vlastnou ich váhou dovoľuje sa len vtedy, sú-li opatrené ľahko riaditeľnými a spoľahlive pôsobiacimi hamovnicami; vozíky, ktorých hamovnice možno ovládať s vozíku samého, musia mať plošinu.

⁽²⁾ Zastavené vozíky musia sa pritiahnutím hamovníc alebo drevenými podkladky zabezpečiť proti rozjetiu.

⁽³⁾ Spínanie bežných vozíkov nesmie sa nikdy diať pri jazde.

§ 38. — Výklopné vozíky musia byť opatrené spoľahlivými zarážkami, ktoré sa dajú bez nebezpečenstva obsluhovať.

§ 39. — Točny a posunovadlá musia sa dať vo svojej správnej polohe vhodnými úpravami zaistiť.

§ 40. — Prenosné spúšte musia byť dostatočné silnej konštrukcie a ako ostatné pre dopravu vyfažené hmoty určenej naklonenej roviny tak postavené, aby hmota nemohla sa prekutáľiť a zabránilo sa tiež jej vypadávaniu alebo vyskakovaniu.

§ 41. — ⁽¹⁾ Visiace lešenia sú prípustné len výnimečne v kameňolomoch, a to pri spoľahlivej a pevnej skale a pri bezpečnej konštrukcii a bezpečnom upevnení.

⁽²⁾ Najvyšší počet robotníkov, ktorý smie byť na visiacom lešení, a prípustná najmenšia tlšťka nosných lán buďte na lešeniach stále a zreteľne čitateľne vyznačené.

⁽³⁾ Každé zdvihadlo musí sa opatriť západkou a hamovnicou, každé ozubené súkolie ochranným príklopom.

⁽⁴⁾ Každé visiace lešenie musí byť vhodnými opatreniami zabezpečené, aby sa nekývalo.

§ 42. — ⁽¹⁾ Jaráby a zdvihadlá buďte opatrené západkou a pásovou hamovnicou alebo inou bezpečne účinkujúcou hamovnicovou úpravou. Má-li bremeno svojou vlastnou váhou byť spúšťané, vtedy musí pri dvojacom chode sriadená byť západka, aby rýchly chod samočinne nenastal.

⁽²⁾ Pojazdne jaráby, na ktorých sú riadičia, majú mať lešenie alebo galerie proti spadnutiu ľudí a materiálu dostatočne bezpečné a ohradené. Všetky prístupné ozubené súkolia buďte zakryté.

⁽³⁾ Na každom jarábe buď jeho únosnosť v kilogramoch zreteľne vyznačená.

⁽⁴⁾ Všetky namáhané časti týchto zdvihadiel buďte vyzkúšané aspoň raz do roka čo do svojej nosnosti a bezpečnej účinnosti, pri čom u jarábov o nosnosti až do 25 tún užitého bremena užité buď zariadenia na zkúšku o 25 percentov zvýšeného, kým pre jaráby väčšej nosnosti buď

zkušebné bremeno o 10 percentov ťažšie ako bremeno užitočné. O prevedených zkuškách budú vedené záznamy.

§ 43. — Svažné dráhy budú opatrené vhodnými zariadeniami, podvozkami, záverami, dvojíťmi povrazy, zachycovacím ústrojom a pod., aby osoby na konci svažnej dráhy neboli ohrožované sjažďajúcimi vozíky. Hamovnica má byť tak upravená, aby v klude pôsobila a jazda po dráhe teprv uvoľnením hamovnice bola umožnená (uvoľňovacia hamovnica.)

§ 44. — ⁽¹⁾ Drevené rebríky majú byť zhotovené zo zdravého, nosného materiálu; stupátka budú do rebríka nepohyblive zapracované. Pribijáť latky alebo dosky miesto stupátok není dovolené.

⁽²⁾ Užívané rebríky budú tak postavené, aby stupátka od stien dostatočne ďaleko odstavali.

§ 45. — Pracujú-li robotníci na pokraji príkreh stráne alebo na príkrych ubočiach, musia byť priviazaní alebo musí tu byť aspoň rukou dosahiteľné ochranné lano. Upevňovacie laná budú spoľahlivo zakotvené.

§ 46. — Robotníci, ktorých zrak pri práci môže byť ohrozený úlomkami, budú opatrení ochrannými okuliarmi alebo stienítkami. Na ochranu ostatných robotníkov budú, treba-li toho, sriadené ochranné steny alebo siete.

§ 47. — Pri každom podniku, v ktorom je zamestnané päť alebo viac robotníkov, je treba postarať sa o prístrešie aspoň s jedným lôžkom a umývacím zariadením. Pracuje-li sa i v zimných mesiacoch, musí toto prístrešie byť upravené k vykurovaniu.

§ 48. — V každom závode má byť pri ruke materiál, ktorého je treba k prvej pomoci (obvazovací materiál, prostriedky krvácanie staviace, občerstvujúce, dezinfekčné atď., ako aj nosítka); dozorčie orgány a niekoľko robotníkov majú byť oboznámení s jeho používaním.

§ 49. — V každom závode budú postarané o vodu pitnú a k mytiu.

§ 50. — V každom závode budú sriadené primerané záchody so zreteľom k počtu zamestnaných osôb.

§ 51. — Pri hustej hmle musí sa odpratávanie a dobývanie prerušiť.

§ 52. — Osôb, o ktorých je známe, že trpia na padúcnicu, krče, občasné záchvaty mdloby, závrat, nahluchlosť alebo iné telesné nedostatky a vady v miere, že by pri prácach na miestach, kde sa ťaží, boli vydané neobyčajnému nebezpečenstvu, nesmie sa pri týchto prácach užívať. Opilé osoby nesmú sa vôbec k práci pripustiť. Ženy vo vysokom stupni tehotenstva nesmú sa zamestnávať.

§ 53. — V prípade úrazu v podniku budú ihneď postarané o lekársku pomoc.

§ 54. — Majiteľ závodu alebo osoba k tomu určená musí miesta, kde sa pracuje, denne pred každým zahájením práce, potom mimo toho po obľave alebo daždivom počasí a pri nastalom mraze, taktiež po každom väčšom trhaní a konečne pri opätnom zahájení ťažby po dlhšej prestávke, dľa potreby i častejšie prehliadnuť; hrozí-li nebezpečenstvo zrútením, budú učené ihneď potrebné opatrenia, aby sa tomu zabránilo, a po prípade budú práca na ohrozených miestach zastavená.

Konečné ustanovenia.

§ 55. — Na niekoľko vhodných a ľahko prístupných miestach závodu budú trvanlivým spôsobom pribíť krátky výťah, obsahujúci najdôležitejšie ustanovenia, menovite ustanovenia §§ 6, 14, 19, 20, 30, 36, 37, 45, 51 a 53

tohoto nariadenia. Každý robotník, akonáhle vstúpi do práce, buď na túto vyhlášku zvlášť upozornený.

§ 56. — Ustanovenia tohoto nariadenia platia jak pre dosavadné podniky druhu v § 1 vyznačeného, tak i pre také, ktoré sa teprve sriadiť (nove sriadené alebo premenené), s rozdielom, že predpisov tohoto nariadenia, ktoré by vyžadovaly zmeny provodzovne závodov právoplatne už povolených, má sa len potiaľ použiť, pokiaľ nie sú v odpore s právami dľa udeleného povolenia snáď nadobudnutými.

§ 57. — Prestupky tohoto nariadenia, pokiaľ nejde o činy prísnejšie trestné, trestajú sa dľa zákona č. 259/1924 Sb. z. a n.

§ 58. — (1) Toto nariadenie nabýva účinnosti dňom vyhlásenia.

(2) Nedotknuté zostávajú predpisy o povoľovaní a provoze kameňolomov, hlinísk a štrkovieň v blízkosti dráhy.

§ 59. — Prevedením tohoto nariadenia poveruje sa minister priemyslu, obchodu a živností a minister sociálnej pečlivosti v dohode so zúčastnenými ministrami.

(Vyhláseno v častce 50. Sb. z. a n. dne 18. června 1925.)

Vládne nariadenie zo dňa 26. mája 1925, č. 117, ktorým vydávajú sa predpisy pre zabránenie úrazom a na ochranu zdravia robotníkov pri živnostenskom prevádzaní pozemných stavieb.

Vláda Československej republiky nariaďuje podľa § 102, odst. 6., zákona zo dňa 10. októbra 1924, č. 259 Sb. z. a n. (živnostenského zákona pre územie Slovenska a Podkarpatskej Rusi):

Pri živnostenskom prevádzaní pozemných stavieb a iných stavebných prác s nimi súvislých, bez újmy príslušných stavebných predpisov budú zachovávané tieto ustanovenia:

I. PREDPISY K ZAMEDZENIU ÚRAZOV.

1. Základy.

§ 1. — (1) Pri vykopávaní základov, ako aj pri zemných prácach vôbec buď vynaložená zvlášť pečlivosť na bezpečné vypaženie. Není dovolené zeminu podkopávať. Okraj jamy nesmie na šírku najmenej pol metru byť zafažený zemou, materiálom a pod.

(2) Nastalo-li daždivé počasie, budú steny alebo vypaženie pred počiatkom práce i pri práci občas ohľadané, sú-li pevné, a podľa výsledku budú učené potrebné bezpečnostné opatrenia.

(3) Vedľa dosavadných stavieb, sú-li plytkejšie založené nežli nová stavba, smejú byť nové základy a výkop pre ne potrebný prevádzané len po častiach, a to pokaždé v dĺžke nepresahujúcej 2 m.

2. Studničné šachty, kanály a žumpy.

§ 2. — (1) Studničné šachty štvorcového prierezu musia byť za všetkých okolností vyrúbené. Guľaté šachty smejú byť hlbené bez murovania len v úplne pevnej pôde.

(2) Pri murovaní studne smie byť pri vodorovnej polohe obedňovacích fošien odstránená naraz vždy len jedna fošna, a to teprve vtedy, keď zdivo je zasypané až k dolnej hrane tejto fošny. Vo veľmi sypkej pôde, v drobinách atď. nesmie byť zapaženie vôbec odstránené na celú výšku sypkej vrstvy pôdy, ale musí byť záhodzom zasypané. Pri hnanom pažení musí byť nához zdiva príslušného poľa prevedený až k najbližšiemu vodorovnému vencu prv, nežli sa odstránia svislé pažinové fošny.